

EINDRAPPORTAGE

**Verbetering Kwaliteit en Toegankelijkheid Oefentherapie
voor mensen met Reumatische Aandoeningen
in Nederland**

In opdracht van ReumaNederland

Dr. Wilfred Peter

Dr. Salima van Weely

Dr. Els van den Ende

Prof. dr. Thea Vliet Vlieland

4 november 2019

Dit project werd uitgevoerd door het LUMC in samenwerking met de St. Maartenskliniek in opdracht van ReumaNederland

L U
M C Leids Universitair
Medisch Centrum

Sint Maartenskliniek

 ReumaNederland

Inhoudsopgave

Inleiding.....	4
Doelstellingen	5
Projectplanning; financiering, looptijd en personele inzet	6
Methoden	6
Resultaten	7
a. Kwaliteitscriteria	7
b. Deskundigheidsbevordering.....	7
c. Zichtbaarheid en Registratie	9
<i>Reumanet.NL</i>	9
<i>Organisatie en kwaliteitssysteem ReumanetNL</i>	9
<i>Rekrutering (aspirant) leden</i>	9
<i>Kosten lidmaatschap</i>	10
<i>Bijdrage aan bij- en nascholing</i>	10
d. Communicatie en Implementatie	10
<i>Behoefteraming</i>	10
<i>Website</i>	11
<i>Publicaties</i>	11
<i>Verdere ontwikkeling communicatieplan</i>	11
Toekomst.....	11
Conclusies en aanbevelingen	12
<i>Conclusies</i>	12
<i>Aanbevelingen</i>	12
Literatuur	14
Bijlages	15
Bijlage 1 Deelnemers werkgroepen	15
Bijlage 2 Overzicht kwaliteitscriteria individuele fysio/ oefentherapeuten en lokale reumanetwerken met specifieke deskundigheid in de behandeling van mensen met reumatische aandoeningen.	17
Bijlage 3 Competenties voor de fysio-/oefentherapeut met specifieke deskundigheid in de behandeling van de belangrijkste reumatische aandoeningen*.....	19
Bijlage 4 Overzicht scholing.....	21
Bijlage 5 Organisatie ReumanetNL.....	22
Bijlage 6 Akte Stichting ReumanetNL.....	23
Bijlage 7 Huishoudelijk Reglement Stichting ReumanetNL	27

Bijlage 8 Google Maps overzicht specifiek deskundige fysiotherapeuten, oefentherapeuten en lokale reumanetwerken op 4 november 2019.....	32
Bijlage 9 Begroting ReumanetNL 2019-2023	33
Bijlage 10 Programma Kick-Off Symposium ReumanetNL 22 november 2019	35
Bijlage 11 Poster ReumanetNL NVR Najaarsdagen 2019	36
Bijlage 12 Praktijk Opdracht Fysiotherapie (POF) Hogeschool Leiden	37

Inleiding

Voor u ligt het eindrapport van het project “Kwaliteit en toegankelijkheid van oefentherapie voor mensen met reumatische aandoeningen in Nederland”. Het project is uitgevoerd door de afdeling Orthopaedie, Revalidatie en Fysiotherapie van het Leids Universitair Medisch Centrum (LUMC), in samenwerking met de St. Maartenskliniek, met financiering door ReumaNederland.

Oefentherapie, aangeboden door fysiotherapeuten en oefentherapeuten¹, is een belangrijk onderdeel van de zorg voor mensen met reumatische aandoeningen. Om de kwaliteit en toegankelijkheid van de oefentherapeutische zorg voor reumapatiënten te optimaliseren zijn rond de eeuwwisseling in Nederland zogenaamde reumanetwerken opgericht.

Reumanetwerken beogen de deskundigheid van de fysiotherapeut, de communicatie met verwijzers en patiënten, en de zichtbaarheid van de fysiotherapeut met specifieke deskundigheid op het gebied van reumatische aandoeningen te bevorderen. In de loop der jaren is er echter een verscheidenheid aan reumanetwerken ontstaan, waarbij onduidelijk werd aan welke kwalificaties de netwerken en de fysiotherapeuten voldeden. In de praktijk komt het erop neer dat er veel variatie is in de deskundigheid van fysiotherapeuten, al dan niet verbonden aan een netwerk, de kenmerken van reumanetwerken en dat fysiotherapeuten met specifieke deskundigheid niet worden gevonden door patiënten en verwijzers. Deze ontwikkelingen zijn voor patiënten en verwijzers onwenselijk.

Inventarisatie van zorgnetwerken voor mensen met reumatische aandoeningen 2016

Vanwege de praktijkvariatie en het gebrek aan transparantie werd het project ‘Zorgnetwerken voor mensen met Reumatische Aandoeningen in Nederland’ uitgevoerd (2016), dat tot doel had de organisatie en inhoud van netwerken op het gebied van reumazorg te inventariseren, als startpunt om uiteindelijk doel de kwaliteit en toegankelijkheid van de fysiotherapeutische zorg voor mensen met reumatische aandoeningen te verbeteren. Uit de in het kader van dit project uitgevoerde inventarisatie onder netwerkcoördinatoren en netwerkleden bleek er geen landelijke dekking, een variatie in de ervaring en deskundigheid (kwaliteit) en een grote variatie in de organisatie (structuur en proces) van de 19 geïdentificeerde reumanetwerken in Nederland te zijn [1].

Hoewel enkele netwerken multidisciplinair van aard waren is de meerderheid van de leden fysiotherapeut (vertegenwoordigd in 18 van 19 reumanetwerken) of oefentherapeut (vertegenwoordigd in 8 van 19 reumanetwerken). Slechts een deel van hen heeft ooit of in het recente verleden deelgenomen aan nascholing op het gebied van reumatische aandoeningen. De in het kader van netwerkactiviteiten georganiseerde nascholing is in de meeste gevallen niet geaccrediteerd door de beroepsorganisatie en/of is geen criterium voor lidmaatschap van het reumanetwerk. Onder de netwerkleden bleek er een aanzienlijke behoefte aan passende bij- en nascholing te zijn. Verder is het behandelvolume gemiddeld genomen relatief klein hetgeen door de netwerkleden, net als de zichtbaarheid en herkenbaarheid van de reumanetwerken, onvoldoende wordt bevonden. De communicatie en samenwerking met reumatologen en

¹ Naast fysiotherapeuten zijn ook oefentherapeuten aanbieders van oefentherapie bij mensen met reumatische aandoeningen. Zij zijn vertegenwoordigd in bestaande reumanetwerken, betrokken als werkgroep lid bij de KNGF-richtlijnontwikkeling voor artrose en reumatoïde artritis voor en is er op bestuurlijk niveau contact tussen beide beroepsgroepen ten aanzien de genoemde richtlijnontwikkeling. Om deze reden zijn zij nu meegenomen in dit stuk. Daar waar fysiotherapeuten genoemd worden kan daarom ook oefentherapeuten gelezen worden.

reumapatiëntenverenigingen is volgens de coördinatoren voor verbetering vatbaar, en zowel coördinatoren als netwerkleden geven aan behoefte te hebben aan centrale ondersteuning bij de organisatie van het netwerk en van inhoudelijke netwerkactiviteiten. [1]

Tot slot werd geconcludeerd dat specifieke expertise op het gebied van de behandeling van mensen met reumatische aandoeningen ook buiten de netwerken bij individuele zorgverleners beschikbaar is, maar dat deze niet inzichtelijk is voor patiënten en zorgverleners.

Op grond van deze bevindingen waren de aanbevelingen uit het rapport:

1. Definiëren/ inventariseren/ faciliteren/ registreren van nascholing op gebied van fysiotherapie bij reumatische aandoeningen ten behoeve van deskundigheidbevordering.
2. Ontwikkelen van handvatten voor verbetering van communicatie en samenwerking tussen fysiotherapeuten, reumatologen en reumaverpleegkundigen en reumapatiëntenverenigingen en patiënten op lokaal/regionaal niveau.
3. Centrale, landelijke ondersteuning van de organisatie en zichtbaarheid van reumanetwerken en fysiotherapeuten met specifieke deskundigheid, en waar wenselijk uitbreiding zodat voor patiënten hoogkwalitatieve reumazorg zo dichtbij mogelijk beschikbaar is.

Uitgangspunten en doelstelling Implementatieproject

Met het hierop volgende implementatieproject “*Verbetering Kwaliteit en Toegankelijkheid Oefentherapie voor mensen met Reumatische Aandoeningen in Nederland*” werd beoogd deze aanbevelingen in de praktijk te brengen. Uitgangspunt hierbij was, dat de Nederlandse Health Professionals in de Reumatologie (NHPR) verantwoordelijk zou zijn voor de implementatie van de aanbevelingen, hierbij ondersteund door ReumaNederland, en dat het project zou worden uitgevoerd in samenspraak met de Nederlandse Vereniging voor Reumatologie (NVR), het Koninklijk Nederlands Genootschap voor Fysiotherapie (KNGF) en de Vereniging voor Oefentherapeuten Mensendieck en Cesar (VVOCM). Daarnaast zou het implementatieproject zich primair richten op fysiotherapeuten en oefentherapeuten, omdat deze de grootste groep leden van zorgnetwerken voor mensen met reumatische aandoeningen vormen.

Doelstellingen

De doelstellingen van het implementatieproject waren:

1. Bepalen van de minimale criteria waaraan fysiotherapeuten moeten voldoen om goede oefentherapeutische zorg te kunnen geven en geregistreerd te worden als fysiotherapeut met specifieke deskundigheid.
2. Bepalen van de minimale criteria waaraan reumanetwerken moeten voldoen om zich een NHPR-reumanetwerk te kunnen noemen.
3. Bieden van een overzicht van beschikbare en gewenste scholing om aan minimale scholingseisen voor fysiotherapeuten met specifieke deskundigheid op het gebied van de behandeling van mensen met reumatische aandoeningen te gaan of blijven voldoen.
4. Bieden van een actueel overzicht van fysiotherapeuten met specifieke deskundigheid en van erkende reumanetwerken en inzicht in de noodzaak tot het opzetten van nieuwe netwerken

en uitbreiden van het netwerk van individuele fysiotherapeuten met specifieke deskundigheid.

De doelen van het project werden ondergebracht onder vier thema's:

- a. Kwaliteitscriteria (Doel 1 en 2),
- b. Deskundigheidsbevordering (Doel 3)
- c. Zichtbaarheid en Registratie (Doel 4)
- d. Communicatie en implementatie (Doel 4).

Projectplanning; financiering, looptijd en personele inzet

Het project had een looptijd van 1.5 jaar (1-3-2018 tot 1-9-2019).

Voor dit project is een projectcoördinator (dr. Wilfred Peter) ingezet voor 8 uur per week (0.22 FTE).

Methoden

Om de doelen te bereiken werden de volgende activiteiten uitgevoerd:

1. Raadpleging van bronnen (literatuur, websites) waarin eisen waaraan fysiotherapeuten moeten voldoen om zich specifiek deskundig te noemen of waarin competenties van health professionals worden beschreven. [2-5] Ook werd gezocht naar criteria gehanteerd door andere fysiotherapienetwerken in Nederland (o.a. Parkinsonnet, Claudicationet) [6,7]
2. Opzet van een werkgroep die als opdracht heeft voorgelegde documenten te becommentariëren en mee te discussiëren over de te vormen (eind)producten en als deelnemers bestaat uit: fysiotherapeuten en oefentherapeuten al dan niet lid van een lokaal reumanetwerk, reumatologen, reumaverpleegkundigen, vertegenwoordigers van het Koninklijk Genootschap voor Fysiotherapie (KNGF) en de Vereniging voor Oefentherapie Cesar en Mensendieck (VvOCM) en patiënten(vertegenwoordiging). Er werden 3 werkgroep bijeenkomsten georganiseerd.
3. Ontwikkeling van een website en van een registratiesysteem inclusief een kwaliteitssysteem.
4. Bepalen van de gewenste juridische organisatiestructuur van een landelijke registratie en financiële aspecten rondom lidmaatschap.
5. Rekrutering van potentiële fysiotherapeuten die als specifiek deskundig op het gebied van reumatische aandoening geregistreerd wensen te worden.
6. Ontwikkeling van een opdracht voor studenten Fysiotherapie van Hogeschool Leiden gericht op een grootschaliger disseminatie en implementatie.

Resultaten

a. Kwaliteitscriteria

Doelstelling 1: Bepalen van de minimale criteria waaraan fysiotherapeuten moeten voldoen om goede oefentherapeutische zorg te kunnen geven en geregistreerd te worden als fysiotherapeut met specifieke deskundigheid.

Doelstelling 2: Bepalen van de minimale criteria waaraan reumanetwerken moeten voldoen om zich een NHPR-reumanetwerk te kunnen noemen.

Op grond van bronnenonderzoek werden voorlopige sets van minimale criteria voor individuele fysiotherapeuten en voor netwerken opgesteld. Deze dienden als input voor een werkgroep bijeenkomst bestaand uit experts met verschillende (professionele) achtergrond en ervaring (Samenstelling werkgroep: zie Bijlage 1).

Tijdens de bijeenkomst werden de conceptcriteria toegelicht en vervolgens bediscussieerd. Over elk criterium is vervolgens gestemd: Bij 75% of meer voorstanders van het werd het voorgestelde criterium aangenomen. Bij 60-75% stemmen volgde opnieuw een discussie en eventuele aanpassing van het criterium. Vervolgens wordt hierover opnieuw gestemd. Als minder dan 60% van de aanwezigen het eens waren met het concept criterium, dan werd het criterium verworpen, en anders aangenomen.

Er werden in totaal 14 concept kwaliteitscriteria voorgesteld; 9 voor individuele fysiotherapeuten en 5 voor lokale reumanetwerken. Voor individuele fysiotherapeuten werden voorstellen met betrekking tot registratie, basisscholing, behandeling, en faciliteiten (2x) direct aangenomen. Voorstellen met betrekking tot basisscholing in verleden, nascholing en kosten werden na discussie, aanpassing en een tweede stemmingsronde aangenomen en een voorstel met betrekking tot werkervaring werd verworpen.

Voor lokale reumanetwerken werden voorstellen met betrekking tot individuele fysiotherapeuten, overleg en lokale activiteiten direct aangenomen. Een voorstel met betrekking tot aanwezigheid bijeenkomsten werd na discussie en aanpassing aangenomen en tenslotte werd een voorstel voor een kwaliteitscriterium over verslaglegging verworpen.

Een overzicht van 12 definitief opgestelde kwaliteitscriteria voor individuele fysiotherapeuten (8 criteria) en lokale reumanetwerken (4 criteria) is te vinden in Bijlage 2.

De kwaliteitscriteria kunnen getoetst worden via een ontwikkeld digitaal portfolio formulier waarop fysiotherapeuten hun specifieke deskundigheid zichtbaar kunnen maken.

b. Deskundigheidsbevordering

Doelstelling 3: Bieden van een overzicht van beschikbare en gewenste scholing om aan minimale scholingseisen voor fysiotherapeuten met specifieke deskundigheid op het gebied van de behandeling van mensen met reumatische aandoeningen te gaan of blijven voldoen.

Allereerst werd een inventarisatie gemaakt van bestaande beschrijvingen van competenties voor specifieke deskundigheid van fysiotherapeuten op het gebied van reumatische aandoeningen.

Daarnaast heeft de projectgroep een inventarisatie gemaakt van de bestaande scholingen op het gebied van de reumatologie voor fysio- en oefentherapeuten.

Dezelfde werkgroep als beschreven bij Kwaliteitscriteria (Bijlage 1) kwam voor het formuleren van scholingseisen bij elkaar. Daarin kwamen de gewenste competenties en daaruit volgende gewenste scholingsaanbod.

In de bijeenkomst over de benodigde competenties presenteerde de projectgroep een eerste voorstel voor het in het kader van dit project te hanteren competenties. Dit voorstel werd voornamelijk gebaseerd op de eerder in 2013 ontwikkelde competenties voor Health Professionals in de reumatologie in Nederland [1] en competenties ontwikkeld op Europees niveau door de European League Against Rheumatism (EULAR). [5]

Uit de discussie kwam de wens naar voren een onderscheid te maken tussen zogenaamde verdiepende basiscompetenties reumatische aandoeningen en optionele competenties. Tot de basiscompetenties behoort verdiepende kennis op het gebied van de behandeling van mensen met Reumatoïde Artritis (RA) en (axiale) SpondylArtritis (SpA), Artrose heup-knie, en Chronische Pijnsyndromen/ Fibromyalgie (CWP). De basiscompetenties reumatische aandoeningen ten behoeve van de registratie ontstijgen de kennis en vaardigheden zoals beschreven in de KNGF-richtlijnen (RA en Artrose heup-knie). Onder optionele competenties werden die competenties verstaan, die men kan hebben op een heel specifiek gebied zoals wetenschappelijk onderzoek of zeldzame reumatische aandoeningen. Er werd onderstreept dat niet alleen het bezit van kennis en vaardigheden van belang is, maar dat ook het kunnen toepassen. Aan de concept-competentie met betrekking tot het op de hoogte zijn van de laatste wetenschappelijke inzichten werd toegevoegd dat resultaten uit wetenschappelijk onderzoek door de fysiotherapeut met specifieke competenties vertaald en toegepast moeten kunnen worden naar de dagelijkse praktijk. Enkele concept-competenties zijn na discussie geschrapt omdat deze meer van toepassing zijn voor de algemeen fysiotherapeut, zoals competenties op gebied van gezamenlijke besluitvorming communicatie, professionele gedragscodes en beroepsgeheim.

Uiteindelijk is een definitieve set van 13 basiscompetenties opgesteld en een set van vier optionele competenties. De laatste zijn niet verplicht maar uiteraard wel zichtbaar indien aanwezig (Bijlage 3).

Vervolgens is het scholingsaanbod aan de orde geweest. Tevoren is aan de werkgroep leden gevraagd om op een overzicht van bestaande scholingen een aanvulling te geven. Tijdens de bijeenkomst het overzicht doorgenomen en bediscussieerd. Tijdens de discussie kwam naar voren dat er een duidelijk onderscheid gemaakt dient te worden in integrale postacademische basisscholing (waarin alle competenties aan bod komen en die integraal leidt tot registratie) en modulaire bij- en nascholing (waarin een deel van de competenties aan bod komen als vervolg op de basis). Dit heeft geresulteerd in het overzicht van integrale scholing en modulaire nascholing in Bijlage 4.

Als uitkomst van de werkgroep bijeenkomsten is gesteld dat elke fysiotherapeut met specifieke deskundigheid in de reumatologie een integrale basisscholing gevolgd dient te hebben. Twee scholingen komen op dit moment hiervoor in aanmerking: 1. De online scholing voor Health Professionals in de Reumatologie die wordt aangeboden door de EULAR. [8] Via de NHPR is geregeld dat deze scholing door het KNGF is geaccrediteerd voor fysiotherapeuten in Nederland; 2. In

samenwerking met het Nederlands Paramedisch instituut (NPi) zal volgend jaar de basis cursus Reumatische Aandoeningen vernieuwd worden uitgebracht. [9]

c. Zichtbaarheid en Registratie

Doelstelling 4: Bieden van een actueel overzicht van fysiotherapeuten met specifieke deskundigheid en van erkende reumanetwerken en inzicht in de noodzaak tot het opzetten van nieuwe netwerken.

Reumanet.NL

Voor de centrale registratie van fysiotherapeuten met specifieke deskundigheid en van lokale reumanetwerken die aan de criteria (gaan) voldoen is ReumanetNL opgericht. Na verkenning van de meest passende rechtsvorm heeft ReumanetNL als juridische rechtsvorm een Stichting gekregen en is als zodanig vastgelegd bij de notaris (d.d. 28 oktober 2019) en is per 29 oktober 2019 Ingeschreven bij de Kamer van Koophandel (KvK-nummer 76224473). De domeinnaam 'reumanet.nl' is geregistreerd.

De Stichting ReumanetNL heeft als doel de kwaliteit en zichtbaarheid van fysiotherapeuten met specifieke deskundigheid op gebied van de behandeling van mensen met reumatische aandoeningen en van lokale reumanetwerken te verbeteren. ReumanetNL is ingebed in een bredere organisatie, namelijk de Nederlandse Health Professionals in de Reumatologie (NHPR) (zie Bijlage 5). De NHPR heeft onder andere samenwerkingsverbanden met de Nederlandse Vereniging voor Reumatologie (NVR), de Vereniging voor Verpleegkundigen en Verzorgende in Nederland in de Reumatologie (V&VN-reumatologie), ReumaNederland en de Samenwerkende Reuma Patiëntenorganisaties Nederland (SRPN). Hiermee is ReumanetNL ingebed in de brede reumazorg in Nederland. De organisatie van ReumanetNL wordt in de volgende paragrafen toegelicht.

Organisatie en kwaliteitssysteem ReumanetNL

ReumanetNL kent een bestuur, bestaande uit 4 tot maximaal 5 leden met een voorzitter, secretaris en penningmeester. De statuten zijn notarieel vastgelegd (Bijlage 6, *Akte Stichting ReumanetNL 28 oktober 2019*) en in Huishoudelijke Regulement zijn afspraken nader beschreven (Bijlage 7). In de nabije toekomst zal een Adviesraad worden samengesteld, die gevraagd of ongevraagd advies kan geven op het functioneren van de Stichting en jaarlijks met het bestuur zal overleggen.

Binnen ReumanetNL zijn twee commissies gevormd, met elk 2-3 leden: (1) de Commissie Registratie en Zichtbaarheid en (2) de Commissie Scholing en Deskundigheidbevordering. De eerste commissie zal zich bezighouden met het beoordelen of nieuwe leden voldoen aan opgestelde kwaliteitscriteria om opgenomen te kunnen worden in het register als specifiek deskundig en advies geven aan aspirant leden wat er gedaan zou moeten worden als men hier nog niet aan voldoet. Daarnaast zal zij zich bezighouden met het zichtbaar maken van ReumanetNL met haar aangesloten fysiotherapeuten en lokale netwerken. De tweede commissie zal zich bezig gaan houden met beoordelen van scholing en opgegeven activiteiten van fysiotherapeuten in het netwerk. Tevens zal zij een faciliterende rol spelen in bestaande en nieuwe scholing op het gebied van de reumatologie voor fysiotherapeuten.

Rekrutering (aspirant) leden

Aspirant leden kunnen zich via de website van ReumanetNL aanmelden. Alle personen die zich aanmelden worden in principe eerst aspirant lid. Via een online portfolio kunnen zij aangeven welke post hbo-scholing zij gevolgd hebben en welke reuma-gerelateerde activiteiten zij gedaan hebben.

Het ingevulde portfolio wordt door de Commissie Registratie en Zichtbaarheid beoordeeld door het portfolio naast de kwaliteitscriteria te leggen. Hieruit volgt een advies aan het bestuur of de fysiotherapeut wel of niet voldoet aan de kwaliteitscriteria en dus gewoon lid of aspirant lid kan worden van ReumanetNL. Aspirant leden hebben 3 jaar de tijd om aan de kwaliteitscriteria te voldoen. Elk jaar of zo mogelijk eerder zal opnieuw worden bekeken of men aan de kwaliteitscriteria voor ReumanetNL voldoet.

Op 4 november 2019 hebben 117 leden zich aangemeld bij ReumanetNL en zijn er 13 lokale reumanetwerken aspirant lid. (Bijlage 8)

Kosten lidmaatschap

Men kan lid worden van ReumanetNL voor €100 per jaar. Hiervan gaat €10 naar het verplichte NHPR-lidmaatschap, waarvoor men vier keer per jaar het Nederlands Tijdschrift voor Reumatologie ontvangt. Het innen van het lidmaatschapsgeld verloopt via het boekhoudsysteem van de NHPR. De NHPR draagt per lid van ReumanetNL €90 af aan de Stichting ReumanetNL. Een deel van het geld dat binnenkomt bij ReumanetNL gaat naar een betaalde kracht die een uitvoerende taak heeft in dienst van ReumanetNL en een deel van het geld gaat naar vrijwilligersvergoedingen voor bestuurs- en commissieleden. Een begroting is opgemaakt voor de komende 5 jaar (zie Bijlage 9).

Bijdrage aan bij- en nascholing

ReumanetNL is samen met de NHPR verantwoordelijk voor de inhoud van de 3-daagse modulaire basis cursus Reumatische Aandoeningen van het NPI [8].

Ten aanzien van de modulaire bij- en nascholing is het bestuur van ReumanetNL in gesprek met scholingsaanbieders om een jaarlijkse themadag over reuma te organiseren, om de continue nascholing te faciliteren. Reumanet.NL leden kunnen hieraan tegen gereduceerd tarief deelnemen. De eerste editie hiervan is het ReumaNet.NL Kick-off symposium op 22 November in het LUMC in Leiden (zie Bijlage 10).

d. Communicatie en Implementatie

Doelstelling 4: Bieden van een actueel overzicht van fysiotherapeuten met specifieke deskundigheid en van erkende reumanetwerken en inzicht in de noodzaak tot het opzetten van nieuwe netwerken en uitbreiden van het netwerk van individuele fysiotherapeuten met specifieke deskundigheid.

Behoefteraming

Hoeveel fysiotherapeuten met specifieke deskundigheid er in Nederland nodig zijn is moeilijk in te schatten. Op basis van de geografische spreiding van de bekende lokale netwerken (met nog veel potentiële leden voor ReumanetNL (Bijlage 10) en de spreiding van de woonplaats eerste 112 leden die zich hebben aangemeld lijkt het erop dat dat er in de regio's Friesland, Zuid-Limburg en Rotterdam geen lokale netwerken en weinig of geen fysiotherapeuten met specifieke deskundigheid zijn. Nader onderzoek in deze regio's is gewenst.

Bij de raming kan gebruik gemaakt worden van gegevens over het aantal reumapatiënten in een bepaalde regio en het gemiddelde percentage patiënten dat jaarlijks de fysiotherapeut bezoekt. Daarbij is het uitgangspunt dat er geen beperkingen moeten worden gesteld aan het aantal fysiotherapeuten met specifieke deskundigheid, of netwerkleden, omdat de patiënt de vrije keus moet houden welke fysiotherapeut hij of zij wil bezoeken.

Om de zichtbaarheid van individuele fysiotherapeuten met specifieke deskundigheid en van netwerken te vergroten werden verschillende acties ondernomen:

Website

Voor de Stichting ReumanetNL is een website gemaakt; www.reumanetnl.nl. Via deze website kunnen fysiotherapeuten zich aanmelden en hun portfolio invullen. De website bevat een zorgzoeker waarop (aspirant) leden en (aspirant) lokale reumanetwerken te vinden zijn voor patiënten, verwijzers en andere relevante stakeholders. De missie en visie van ReumanetNL zijn op de website terug te vinden, evenals eerdergenoemde documenten: Statuten, Huishoudelijke Reglement, Kwaliteitscriteria, Competenties, een overzicht van bestaande en gewenste scholingen. Ook is er een bibliotheek met relevante literatuur en zullen bestuurs- en commissieleden ook zichtbaar worden via dit medium.

Publicaties

Tijdens het NVR Najaarsdagen 2019 is een poster van ReumanetNL gepresenteerd in de postertour op de tweede dag van het congres en zeer positief ontvangen door de bezoekers (Bijlage 11). De komende maanden zal de bekendheid van het netwerk uitgebreid worden via een interview in het patiënten tijdschrift Reuma Magazine. Er zullen daarnaast andere schriftelijke en digitale communicatiemiddelen gezocht worden om over ReumanetNL te publiceren.

Verdere ontwikkeling communicatieplan

ReumanetNL is recent opgezet en moet bekend gaan worden onder patiënten, verwijzers en andere relevante stakeholders. In samenwerking met de Hogeschool Leiden is een Praktijk Opdracht Fysiotherapie (POF) uitgezet met als doel 'Verbetering van zichtbaarheid en bereikbaarheid van fysio- en oefentherapeuten met specifieke deskundigheid in reumatische aandoeningen door middel van een optimale communicatie met patiënten, verwijzers en andere relevante stakeholders en implementatie van een landelijk reumanetwerk: ReumanetNL'. Dit project gaat uitgevoerd worden door 4 studenten fysiotherapie. De beschrijving van dit project is te zien in Bijlage 12. Hiervoor zal onder andere contact gezocht worden met patiëntenorganisaties en beroepsverenigingen zoals de NVR, V&VN-reumatologie KNGF, VvOCM en om daarmee samen afspraken te maken hoe de communicatie en daarmee ook de zichtbaarheid verder verbeterd kan worden.

Toekomst

ReumanetNL zal het komende jaar verder ontwikkeld worden, het register zal zich vullen en de toetsing tot toelating van aspirant lid naar volwaardig lid krijgt zijn beslag. Het streven is om een landelijke dekking te krijgen met specifiek deskundige fysiotherapeuten in de reumatologie, al dan niet georganiseerd in netwerken.

Korte samenvatting resultaten
<ul style="list-style-type: none">• Kwaliteitscriteria voor fysiotherapeuten met specifieke deskundigheid in de reumatologie en lokale reumanetwerken (Bijlage 2).• Een digitaal portfolio waarmee fysiotherapeuten hun specifieke deskundigheid zichtbaar kunnen maken.• Competenties voor specifieke deskundigheid (Bijlage 3).• Een overzicht van integrale scholing en modulaire nascholing (Bijlage 4).• Een landelijk netwerk en centraal register van specifiek deskundige fysiotherapeuten en lokale

reumanetwerken: Stichting ReumanetNL.

- Een website met zorgzoeker waarop specifiek deskundigen en lokale reumanetwerken zichtbaar en vindbaar zijn (www.reumanetnl.nl).

Conclusies en aanbevelingen

Conclusies

Dit project heeft aangetoond dat het mogelijk is om de kwaliteit en zichtbaarheid van fysiotherapeuten en lokale reumanetwerken met specifieke deskundigheid in het behandelen van mensen met een reumatische aandoening te verbeteren. In dit project zijn hiervoor een aantal voorwaardenscheppende activiteiten ondernomen om dit mogelijk te maken:

- Er zijn kwaliteitscriteria ontwikkeld waaraan fysiotherapeuten en lokale netwerken aan moeten voldoen om zich specifiek deskundig in het behandelen van reumapatiënten te mogen noemen. Deze deskundigheid kunnen zij zichtbaar maken door het invullen van een speciaal ontwikkeld portfolio.
- Er zijn competenties ontwikkeld die een fysiotherapeuten moeten hebben als specifiek deskundige in het behandelen van mensen met een reumatische aandoening. Scholing op het gebied van reumatische aandoeningen voor fysiotherapeuten dienen (een deel van) deze competenties te dekken. Een overzicht van de beschikbare basisscholing en nascholing is beschikbaar gemaakt.
- Er is een landelijk reumanetwerk opgericht 'ReumanetNL' met een Stichting als rechtsvorm die gezien kan worden als een register voor specifiek deskundige fysiotherapeuten en lokale reumanetwerken. ReumanetNL heeft een bestuur en 2 commissies die zich bezig gaan houden met het register, de zichtbaarheid, communicatie en deskundigheidsbevordering.
- Voor ReumanetNL is een website ontwikkeld www.reumanetnl.nl, waarop een actueel overzicht van specifiek deskundige fysiotherapeuten en lokale reumanetwerken beschikbaar en zichtbaar is via een zorgzoeker.
- Alle bovengenoemde ontwikkelde documenten die ontwikkeld zijn ten behoeve van de kwaliteit en zichtbaarheid zijn terug te vinden op de website.

Aanbevelingen

Op basis van het huidige project zijn de volgende aanbevelingen voor ReumanetNL geformuleerd:

- De communicatie en samenwerking van specifiek deskundige fysiotherapeuten van ReumanetNL met patiënten, verwijzers en andere relevante stakeholders waaronder de ReumaNederland, SRPN, NVR, KNGF, VvOCM, NOV en andere Health Professionals dient verder verbeterd te worden. Dit betekent onder andere meer samenwerking en communicatie tussen eerste- en tweedelijns reumazorgverleners.
- Verdere inbedding in de structuur van, en samenwerking met de NHPR.
- Er dient een landelijk dekking te komen van specifiek deskundige fysiotherapeuten.

- Voor continuering van kwalitatief goede zorg door fysiotherapeuten die de basisscholing hebben gevolgd, dient er jaarlijks terugkomende, door het KNGF geaccrediteerde scholing ontwikkeld te worden, waarbij ReumanetNL een faciliterende rol heeft.
- Het toetsen van de kwaliteitscriteria bij (aspirant) leden en (aspirant) lokale reumanetwerken dient jaarlijks plaats te vinden en zo nodig dienen aanpassingen gemaakt te worden.
- Van bestaande- en nieuwe basis – en bijscholing dient gecontroleerd te worden in hoeverre zij de ontwikkelde competenties voor specifieke deskundigheid van fysiotherapeuten in de behandeling van reumatische aandoeningen dekken.

Literatuur

1. Peter WFH, van der Giesen, FJ, van den Ende CHM, Dekker J, de Jong S, Vliet Vlieland TPM. Zorgnetwerken voor mensen met reumatische aandoeningen in Nederland. Nederlands Tijdschrift voor Reumatologie 2016 (3): 2-10.
2. Hurkmans EJ, Verhoef J, Arts-Sanders MA, et al. Competenties en scholingsbehoeften van health professionals werkzaam in de reumatologie. Nederlands Tijdschrift voor Reumatologie 2013:56–63.
3. Health Education England, NHS England and Skills for Health 2018. Musculoskeletal core capabilities framework for first point of contact practitioners. NHS England Publications Gateway Reference: 082896, 2018.
4. Erwin J, Edwards K, Woolf A, et al. Better arthritis care: patients' expectations and priorities, the competencies that community-based health professionals need to improve their care of people with arthritis? Musculoskeletal Care 2018; 16:60–6.
5. Edelaar L, Nikiphorou E, Fragoulis GE, Iagnocco A, Haines C, Bakkers M, Barbosa L, Cikes N, Ndosu M, Primdahl J, Prior Y, Pchelnikova P, Ritschl V, Schäfer VS, Smucrova H, Storrønning I, Testa M, Wiek D, Vliet Vlieland TPM. 2019 EULAR recommendations for the generic core competences of health professionals in rheumatology. Ann Rheum Dis. 2019 Aug 9. pii: annrheumdis-2019-215803.
6. <https://www.parkinsonnet.nl>
7. <https://claudicationet.nl/nl>
8. <https://esor.eular.org/enrol/index.php?id=82>
9. <https://www.npi.nl/cursussen-en-opleidingen/npi-cursuskalender/732-reumatische-aandoeningen-2000411>